

Африканська чума свиней

Африканська чума свиней – висококонтагіозна вірусна хвороба свиней, яка проявляється лихоманкою, синюшністю (ціанозом) шкіри та обширними крововиливами внутрішніх органів. Недуга належить до *списку А* згідно з Міжнародною класифікацією заразних хвороб тварин. Для людини африканська чума свиней - безпечна.

Збудник африканської чуми свиней зберігається в продуктах свинного походження, які не мали термічної обробки : соління та сирокочені харчові вироби, харчові відходи, які використовують для годування свиней, продукти забою, сало, кістки, шкіра. Вірус знаходять в крові, лімфі, у внутрішніх органах, секретах і екскрементах хворих тварин. Стійкий до висушування та гниття; при температурі 5°C може залишатися життєздатним до 7-ми років. Інактивується при температурі 60 °C протягом 10 хвилин.

В природних умовах на африканську чуму свиней можуть занедужати як домашні так і дикі свині будь-якого віку. Джерелом збудника інфекції є хворі тварини та вірусоносії. Здорові свині заражаються при спільному утриманні їх з інфікованими вірусоносіями. Збудник передається через корм, пасовища, транспортні засоби забруднені випорожненнями хворих тварин. Використання в корм харчових відходів також сприяє поширенню хвороби. Механічними переносниками вірусу можуть бути птахи, люди, домашні та дикі тварини, гризуни, нашкірні паразити (деякі види кліщів, зоофільні мухи, воші), які контактували з хворими свинями та трупами тварин.

Залежно від кількості збудників, які потрапили в організм тварини, а також від її стану та перебігу хвороби інкубаційний період триває від 2 до 6 діб. Перебіг хвороби здебільшого блискавичний або гострий. При блискавичному перебігу тварини гинуть без будь-яких ознак; при гострому – у тварин підвищується температура тіла до 40,5-42,0 C, спостерігається ядуха, кашель, з'являються напади блювання, парези та параліч задніх кінцівок. Спостерігаються серозні або слизово-гнійні виділення з носа та очей, інколи кров'яний пронос, частіше закріп.

Хворі тварини здебільшого лежать, зарившись в підстилку, в'яло пересуваються та швидко втомлюються. Вони мають слабкість у задніх кінцівках, хитку ходу, голова опущена, хвіст випрямлений, посилена спрага. Шкіра на внутрішній поверхні стегон, на животі, шийі, біля основи вух вкрита червонувато-фіолетовими плямами. На ніжних ділянках шкіри можуть з'являтися гнояки, згодом на їх місці утворюються струпи та виразки. у поросних хворих свиноматок відбуваються викидні. Смертність, залежно від перебігу, може бути від 50% до 100%. Тварини які перехворіли і вижили, залишаються пожиттєвими вірусоносіями.

При патанатомічному розтині виявляють численні крововиливи в шкіру, слизові та серозні оболонки. Лімфатичні вузли внутрішніх органів збільшені, у вигляді згустків крові або гематом. Внутрішні органи, особливо селезінка, збільшені, з численними крововиливами. В легенях — міждольний набряк.

Ефективних засобів *профілактики африканської чуми свиней* на даний час не знайдено, лікувати тварин заборонено. У випадку виявлення вогнища інфекції

практикується поголовне знищення свиней безкровним методом, а також ліквідація всіх тварин у радіусі 3 кілометрів від нього. Хворих свиней та тих, які контактували з хворими тваринами забивають. Труп свиней спалюють.

В господарстві, в якому виявлено африканську чуму, запроваджують карантин. Всіх тварин забивають. Труп, залишки кормів, допоміжний малоцінний реманент спалюють. Попіл змішують з вапном та закопують. Приміщення та територію ферм дезінфікують гарячим 3% розчином їдкого натрію, 2% розчином формальдегіда.

Карантинні обмеження знімають через 6 місяців після останнього зафіксованого випадку загибелі тварин, а розводити свиней на даній території дозволяється не раніш, ніж через рік після відміни карантину.

Зважаючи на високий ступінь небезпеки хвороби і здатність вірусу швидко розповсюджуватися, профілактичні заходи спрямовані на недопущення занесення вірусу на територію району і в благополучні господарства та швидку постановку діагнозу в разі занесення АЧС.

Для запобігання занесення збудника хвороби необхідне виконання наступних заходів:

- робота свиного господарств в «закритому» режимі;
- заборона доступу сторонніх осіб на територію господарств;
- завіз поголів'я свиней проводити тільки за погодженням з державною ветеринарною службою та відповідними супровідними ветдокументами;
- заборона годівлі свиней боєнськими відходами. Завізні корми та кормові добавки допускати до згодовування тільки при наявності супровідних документів;
- своєчасне інформування ветслужби про факти підвищеної захворюваності чи загибелі тварин;
- недопустимість надходження м'яса та м'ясної продукції, які не пройшли ветеринарно-санітарної експертизи, в заклади громадського харчування і торгівлі.

На Хмельниччині протягом 2015-2018 років зареєстровано спалахи африканської чуми свиней в с. Гірчична Дунаєвського району, смт. Летичів, смт. Нова Ушиця, с. Воронківці Старокостянтинівського району, м. Полонне, с. Коров'є Теофіпольського району, с. Почапинці і с. Кугаївці Чемеровецького району.